

СРЕЋАН ПРАЗНИК СВЕТИХ РАВНОАПОСТОЛНИХ КИРИЛА И МЕТОДИЈА

**Мисионарска полемика
Константина Философа,
будућег равноапостолног
Кирила са муслиманима
(из Житија Светих)**

Цар и патријарх сазваше сабор, на који позваше Константина, и рекоше му: Чујеш ли, философе, шта погани Агарјани говоре против наше вере? Ако си слуга и ученик Свете Тројице, иди и изобличи их. И Бог, извршитељ сваког дела, слављен у Тројици, Отац, Син и Свети Дух, даће ти благодат и силу у речима, показаће те као другог Давида који са три камена побеђује Голијата, па ће те затим срећно вратити к нама. Чувши овакве речи, философ одговори: Готов сам да идем за веру хришћанску. Шта за мене може бити боље него умрети за Свету Тројицу, или остати и живети ради Свете Тројице. ...

Тада сараценски мудраци упиташе Константина: Зашто ви хришћани једнога Бога раздељујете на три Бога, јер именујете Оца и Сина и Светога Духа? Ако пак Бог може имати Сина, онда Му дајте и жену, да би се од Њега намножили многи богови.

Хришћански философ одговори: Немојте

хулити Надбожанску Тројицу, коју се научисмо исповедати од древних светих пророка, које и ви не одбацујете сасвим, јер се држите с њима обрезања. А они нас уче да су Отац, Син и Дух Свети три Ипостаси, док им је суштина једна. Нешто слично имамо у сунцу на небу. Саздано од Бога као указање на Свету Тројицу сунце има три ствари: шар, светлост и топлоту. Сунчани шар (лопта) је подобје Бога Оца, јер као што шар нема ни почетка ни краја, тако је и Бог беспочетан и бескрајан. И као што из сунчаног шара проиходи светлост и топлота, тако се од Бога Оца рађа Син и исходи Свети Дух. Сунчана светлост која обасјава ову васељену јесте подобје Бога Сина, који је рођен од Оца и јављен у овом поднебесном свету. Сунчана пак топлота, која проиходи из шара заједно са светлошћу, јесте подобје Бога Духа Светог, који заједно са рођеним Сином предвечно проиходи од истог Оца, мада се у времену шаље људима и од Сина, као што на пример би послан апостолима у виду огњених језика. И као што сунце, састојећи се из трога: шара, светлости и топлоте, не раздељује се на три сунца, иако свака од ових трију ствари има своја посебна својства: једно је шар, друго светлост, треће топлота, ипак нису три сунца већ једно, - тако и Пресвета Тројица, иако има Три Лица: Оца, Сина и Светога Духа, ипак се Божанством не раздељује на три Бога већ је један Бог.

Сећате ли се ви шта Свето Писмо каже о томе како се Бог код Мавријског дуба јави Аврааму, чије обрезање ви чувате? Бог се јави Аврааму у Три Лица: Подигавши очи своје Авраам погледа, и гле, три човека стајаху према њему. И угледавши их потрча им у сусрет испред врата шатора свога, и поклонил се до земље; и рече: Господе, ако сам нашао милост пред тобом, немој проћи слуге свога (1 Мојс. 18, 2-3).

Обратите пажњу: Авраам види пред собом Три Човека, а обраћа им се као Једноме, говорећи: Господе, ако сам нашао милост пред тобом. Нема сумње, овај свети праотац исповеди Једног Бога у Три Лица.

Преподобни Пајсије Светогорац О борби са страстима

- Старче, шта су то страсти?

- То су силе душе. Бог не даје човеку пороке, већ силе. Међутим, ако не употребљавамо ове силе на добро, долази зли дух и почиње сам да их усмерава и оне постају страсти... Ако се будемо правилно користили овим силама, усмеравајући их против зла, онда ће нам оне помоћи у нашем духовном подвигу... У зависности како човек буде користио силе своје душе, он ће постати или бољи, или гори...

- Старче, неки сматрају да је, када постоји неки недостатак у човековом бићу то немогуће исправити.

- Види шта се дешава: некима је тако згодно да говоре јер тако оправдавају себе и чак не покушавају да се избеаве од недостатка који имају. Такав човек говори: „Бог ми није дао способност! За шта сам ја крив? Зашто од мене траже оно што је преко мојих снага?“ Ето ти оправдања. Човек се оправдава и живи како жели. Ако ми почнемо да говоримо: „То је наследно, то је својство карактера“, како ћемо се онда исправљати? Такав однос нас лишава духовне смелости...

Приметио сам да неки умни људи штите нешто што није правилно, јер им је тако лакше, јер на тај начин оправдавају своје

страсти. Да би одсекао страст, човек не треба да оправдава себе, већ да се смири. Ако, на пример, говори: „Није ми дато да волим, а другоме је дато“ и не труди се да стекне љубав, како он може духовно да успе? Без борбе нема успеха.

Зар нисте читали код Светих Отаца какве су пороке на почетку имали неки од подвижника и на који су се степен духовног савршенства они затим попели? Превазишли су многе врлинске људе. На пример, Свети Мојсеј Мурин, какав је злочинац био и какав је постао касније! Ето шта чини благодат Божија! По мом мишљењу, човек који има лошу наследну предиспозицију, када се бори да стекне врлине, добија веће награде од човека који је наследио врлине од својих родитеља и није пролио зној да их стекне. Зато што је један већ дошао на готово, док је други морао много да се потруди да би их стекао. Погледај, и људи више уважавају оне који су, наследивши од својих родитеља дуговања и трудили се без спуштања руку, успели не само да измире дугове већ и да стекну сопствено имање, од оних који су имање добили као наслеђе од својих родитеља.

- Старче, мене муче страсти.

- Осећаш да у теби живе страсти? То је добро. Када човек схвата да га страсти савладавају, онда се смирује. А где је смирење, ту долази благодат Божија.

- А када се страст дуго не показује, да ли то значи да ње више нема?

- Ако у теби живи страст, у одређеном тренутку ће се она показати. Зато, ако знаш да у теби живи страст, буди пажљив. На пример, знајући да негде поред твоје куће живи змија ти ћеш, излазећи напоље, сваки пут гледати да она не изађе и да те не уједе. Није страшно када знаш да је негде близу змија и очекујеш тренутак да је убијеш када изађе; страшно је ако идеш безбрижно и ништа не сумњаш, а она се изненада баци на тебе и угризе.

Овим хоћу да кажем да је опасно стање када човек не пази на себе и не зна своје страсти. Међутим, када зна какве страсти су у њему и бори се са њима, онда му Христос помаже да их искорени.

Архиепископ Јован руставски Осуђивање, изобличење и расуђивање – има ли разлике?

Често питају: која је разлика између осуде и изобличења (другог) и шта је то расуђивање?

О осуђивању Господ говори: „*Не судите, да вам се не суди; каквом мјером мјерите, онаквом ће вам се мјерити*“ (Мт. 7:1-2). Што се тиче изобличавања, Јеванђеље учи: „*Ако ли ти згреши брат твој, иди и покарај га насамом... ако ли те не послуша, узми са собом још једнога или двојицу да на устима два или три свједока остане свака реч. Ако ли њих не послуша, кажи Цркви; а ако ли не послуша ни Цркву, нека ти буде као незнабожац и цариник*“ (Мт. 18:15-17). А расуђивање, како указују Свети Оци, представља једну од главних врлина. Понекада се осуђивање назива изобличењем или расуђивањем, међутим, осуда и изобличење међусобно се веома разликују. Пре свега је потребно рећи да осуда искључује љубав, она представља реч изговорену без било какве љубави према ближњем, једино са циљем да се покажемо пред људима који су око нас и покаже своје знање. Речи изговорене без љубави неизбежно представљају личну увреду човека, како пред њим самим, тако и пред људима који га окружују.

Догађа се поистовећивање личности осуђиваног човека са неким конкретним поступком, апсолутизација греха и грешке,

ширење греха на целу његову личности и затамњење добрих и позитивних особина човека. Изобличење пре свега подразумева љубав према човеку кога изобличавају (прекоревају). Циљ прекора представља извођење ближњег из грешке и брига о његовом духовном спасењу.

Најбољи пример изобличења можемо наћи у Светом Писму. Сетимо се како је поступио пророк Натан, када је желео да изобличи Давида за учињену прељубу са Вирсавејом. Он је дошао цару као обичан човек и испричао причу како је један богаташ отео сиромашу омиљено јагње и његовим месом угостио свог госта. Када је цар Давид, разгневиљен оним што је чуо, узвикнуо да за такав поступак богаташ заслужује смрт, тек онда је Натан одговорио да је тај богаташ заправо био сам цар који је од Урије Хетејина отео његово једино благо – лепу жену. Тако је мудри пророк успео да примора цара Давида да изнесе пресуду себи самоме. Иза таквог изобличења је следио и плод – искрено кајање. Ето на који начин треба да разликујемо осуду од изобличавања.

Наша изобличења, без обзира на то што су често правилна, због малодушности и одсуства љубави добијају карактер осуђивања. Када изобличавамо преступ, ми самим тим говоримо истину, али из ове истине остаје искључена брига о спасењу човека и искрена жеља да га изведемо из те грешке. Изобличење без љубави никада неће донети добар плод, јер се у то време предају забораву многе врлине конкретног човека. Зато пре него што изобличимо ближњег, треба да се помолимо Господу, да се смиримо, добро размислимо и тек након тога кажемо реч, памтећи да је наш циљ – спасење човека, а не понижавање. Дакле истинско изобличавање од нас захтева истинско трпљење, великодушност и љубав. У противном, ми ћемо изгубити и ту малу истину коју смо имали и тада то већ неће бити изобличење, већ осуда што ће обавезно довести до још горег. Посебно ће бити посејана мржња чије ћемо плодове пожњети ми и уместо јединства, још више ћемо се удаљити од ближњег. Ми мешамо изобличавање са осуђивањем зато што немамо врлину духовног расуђивања.

Јеромонах Анатолије Берестов Одакле потичу „резервне“ могућности у човеку?

У последње време широко се распространила измишљотина о такозваним резервним могућностима људског организма, које тобож користе и биоенергетичари и парапсихолози. Људи који очекују помоћ од многобројних „исцелитеља“ се не питају: а како управо тај човек који обећава исцељење од свега и свачега поседује неке способности? Одакле му те силе? И зашто се оне „одједном“ појављују? И ако је ове способности у њега и у сваког човека поставио Бог, зашто их онда ја не поседујем? Ова најједноставнија питања која много тога стављају на своје место, ретко да коме долазе на памет.

Ми одлично знамо из дела Светих Отаца Православља да необичне способности могу у човеку да се појаве од тамних сила, од демона. Могу бити урођене или стечене уз помоћ специјалних техника – али наравно, из одређеног извора, који је далек од Божанског. То и нису способности у обичном смислу речи, већ непосредно деловање нечисте силе кроз човека.

Многобројна посматрања говоре о ђаволском пореклу „натприродних“ способности. На пример, у различито време двојици младих људи у сну се јавио ђаво и рекао им да ће они ускоро добити дар исцељења – нека се они и припреме за то. И након годину дана, опет у сну, ђаво им се опет јавио и рекао да од сада они, добијајући овај дар исцељења, постају моћни људи и могу да владају над другима. И заиста, пробудивши се, осетили су у себи необичну силу и изненадили се, видевши да својим рукама могу да исцељују болести других људи. На срећу, уплашили су се овог феномена, отишли свештенику и испричали му за ово. Свештеник је разговарајући са њима сазнао да се један од њих бавио далекоисточним борилачком вештином, у-шу, а да је други био наркоман. То јест, они су отворили врата својих душа за ђавола. Након покајања, Причешћа, Јелеосвећења, овај „дар“ је нестао. То јест, демон је одступио од њих. Не

једном сам имао прилике да видим и такве случајеве, када су се „дарови“ такозване видовитости, телепатије, телекинезе, проскопије (виђења човекове унутрашњости, када „исцелитељ“ као да прегледа друге људе рендгеном) појављивали након посета биоенергетичарима или обуке у различитим окултним школама. По сведочанству Светих Отаца, посебно Силуана Светогорца, код човека ове способности могу да буду урођене, чак и наследне. И ми видимо да се јављају код потомака људи који су се бавили врачањем, магијом и другим делима таме. И то се узгред, види врло често: „способности“ добијене незаконитим путем од стране предака предају се кроз породичног демона – заштитника врачарске породице. Међутим, најчешће видимо знаке окултних умећа под утицајем посебне врсте психолошких и физичких тренинга – оних који се користе у различитим мистичким школама.

Шта се догађа са особом која се подвргава деловању неких, њему непознатих „сила“ исцелитеља? Обично се „исцељења“ неких органа у будућности заврше поновним јављањем болести или преласком на други орган, или јављањем исте такве болести код најближих сродника, а некада и самоубиством. Најопасније је што у суштини почиње поседнутост човека од стране духа. На овој подлози се развија духовна и психолошка зависност од биоенергетичара.

Свештеник Георгије Максимов О расколничким оправдањима за отпадање од Цркве

Истина је да у Цркви постоје недостојни свештеници. То је било познато још од древних времена, у питању није нешто ново што се појавило тек сада. О том проблему, на пример, Свети Јован Златоуст говори: „Данас Господ обично делује и кроз недостојне.“ Свети Григорије Богослов упозорава: „Не суди судије ти коме је потребно лечење, не разматрај достојанство оних који те очишћују, не прави избор гледајући на родитеље иако је један и бољи од другог или гори, сваки од њих је виши од тебе.“ Преподобни Никодим Светогорац: „Шта, питаће неко, ми смо дужни да се покоравимо сваком игуману, архијереју, управнику чак и ако није добар? Одговорам ти: ако није добар у личном животу и подвигу, покоравaj му се. Једино ако проповеда јерес, тада не треба да му се покораваш“.

О овоме говоре и правила Цркве, међутим, неопходно је нагласити: под јереси се подразумева већ осуђена јерес, а не то што неки почињу да измишљају неке јереси ради сопственог самооправдања као рецимо бивши епископ Диомид, који није хтео да се покори забрани која му је дата и направио раскол. Он је притом оптуживао нашу Цркву да одлази од ње пошто се она заразила глобалистичком јереси. Занимљиво. Који Светитељ, који Сабор је осудио такву јерес?

Наравно, у питању је апсурд.

Не, овде се говори, о ономе што правила наше Цркве налажу, 15. правило Двократног Сабора о коме ћемо детаљније говорити; правило говори да јерес због које се може прекинути потчињење начелнику подразумева јерес која је, као прво, већ осуђена од Цркве, и као друго, ако он није једноставно направио лапсус или погрешно верује у себи али то не показује, већ јерес коју он свенародно и непрестано проповеда. Притом, што је важно, ни Преподобни Никодим Светогорац, ни правила Цркве не говоре да ако се неко и одваја од онога који конкретно износи једну или другу већ осуђену јерес, да је потребно одвајати се од целе Цркве, од свих Помесних Цркава. То би био апсурд.

Расколници који воле да осуђују пале, или како се њима чини, пале пастире вођени су истим духом и поквареном логиком којом су вођени гордељивци који су пре две хиљаде година за Христа говорили да је друг цариницима и грешницима.

Они су сматрали да општење Господа и борављење са озлоглашеним личностима компромитује Његову личност, исто као што и сада њихови духовни следбеници мисле да боравак грешних људи у Цркви компромитује саму Цркву. Ти фарисеји су говорили, обмањујући Христове следбенике: „И гунђаху књижевници њихови и фарисеји говорећи ученицима његовим: *Зашто са цариницима и грешницима једете и пијете?*“ (Лк. 5:30). Исто тако и данашњи расколници и мрзители Цркве чедима Цркве говоре: зашто боравите са таквим грешницима?

Међутим, у 15. правилу Двократног сабора пише да постоји изузетак који ступа на снагу у случају да надлежни епископ проповеда свенародно јерес, учи томе отворено у храму, притом јерес осуђену Саборима Цркве.

Наравно, савремени расколници, зилотског типа, добро схватају да једино што може да их оправда јесте да пронађу неку јерес код свог епископа или патријарха од кога су отишли.

Ако пронађу јерес, значи да нису расколници у сагласности са правилима овог Сабора. Зато грозничаво почињу да траже и смишљају какву јерес да нађу да би могли да се одвоје и почињу да говоре: „Ето, тамо

је јерес сергијанства, јерес екуменизма, јерес глобализма, јерес признања демократије“... Измишљају много тога што се врло једноставно изобличава.

Хајде да видимо шта говори ово правило. Ако предстојатељ (епископ) проповеда јерес која је већ осуђена на Саборима, то је као прво. Као друго, ако је проповеда свенародно и учи томе отворено у храму, значи не нешто што је некоме негде, случајно рекао или се нетачно изразио. У овом случају, одмах се јавља питање: који Сабор је осудио јерес глобализма сергијанства? Где сте нашли ту јереси, који Сабори црквеног нивоа су уопште то осудили? Никакви. У том случају, показује се да им сва та правдања којима расколници покушавају да образложе своје отпадање, свој грех раскола, уопште не помажу. То је прва ствар која се тиче 15. правила Двократног сабора.

Друга ствар, такође врло важна, за коју се расколници труде из све снаге да је не приметите и не помену када се позивају на 15. правило Двократног сабора јесте чињеница да ово правило уопште не даје никаквог права да се стварају сопствене цркве, не даје никакво право да се одваја од целокупне пуноте Цркве. Ако твој надлежни архијереј учи свенародно јереси која је већ осуђена од Сабора или Отаца, у том случају ово правило дозвољава прекидање општења са тим конкретним архијерејем, остајући у јединству са целокупном Црквом или са свим оним архијерејима или патријарсима који нису потпали под јерес и који настављају да исповедају православно вероучење.

Наши расколници који покушавају да прикрију свој грех 15. правилом Двократног сабора одвајају се од целокупне Цркве, не одвајају се само од онога коме приписују ове или оне јереси које, како им се чини, он исповеда. Они се одвајају уопште од свих архијереја Православне Цркве а то се правилом нипошто не дозвољава; одвајају се од читаве пуноће Цркве и стварају сопствене цркве.

Нико од Светих Отаца тако није радио. На пример, ако се сетимо аријанске смутње, Свети Оци, Свети Атанасије Велики и Василије Велики и други Оци који су се борили, без обзира на то што је зараза јереси захватила јако пуно архијереја тог времена, може се рећи чак и већи део; без обзира на то, они су остајали у Цркви у којој су добили Тајне, у којој су добили Крштење. Нису рекли: „У реду, идемо одавде и створићемо своју ‘супер-чисту’, ‘супер-истиниту’, ‘супер-православну’ Цркву“. Они су се борили и остајали у тој истој Цркви, чувајући јединство са онима који су чували Православље, који нису били заражени аријанством у Цркви.

Нека свако отвори Књигу правила и упореди са њом свој лични живот: „Да ли ја допуштам нарушавање неких канона?“ Мислим да мало ко може да каже за себе да је буквално све каноне редом, увек и у свему сачувао. Међутим, ако смо према себи, према сопственом нарушавању канона снисходљиви и трпељиви, што такође није правилно, јавља се питање, зашто када преносимо поглед на архијереје изненада сматрамо да њихове грешке и греси треба да се казне двоструко; они нам изгледају тежи од наших сопствених. Цело питање раскола потиче из греха гордости, уопште раскол представља „пад гордых“ по дефиницији оца Рафаила Карелина, он је заснован пре свега на човековој гордости.